

El llenguatge

21/11/1979

Llançar i avançar

En les normes pràctiques que els manuals de gramàtica contenen per a la recta representació gràfica de la vocal neutra -que, com se sap, es pot representar per una a i per una e- s'explica que les formes conjugades dels verbs del primer grup en què esdevé tònica una síl·laba àtona de l'infinitiu mostren quin ha d'ésser el signe gràfic que correspon al so vocàlic -neutre- d'aquesta síl·laba. Així, escrivim una a en la primera síl·laba de verbs com rajar, manxar o tastar perquè diem rajo, manxo i tasto amb una a evident, i escrivim amb e desar, menjar i trencar perquè diem deso, menjo i trenco també amb una e que no ofereix dubtes. Però aquesta norma tan clara, naturalment, només es pot aplicar si no hi ha vacil·lació en la pronunciació usual d'aquestes formes conjugades, bé que, de fet, en aquells casos en què existeix aquesta vacil·lació no és únicament la grafia que en resulta afectada. Encara més, doncs, convé d'aplegar aquests casos i de fer-hi els aclariments que escaiguin.

Així, verbs com afaitar i nedar són sovint escrits, indegudament, «afaitar» i «nadar», perquè no és pas infreqüent que hom digui «m'afaito» i «jo nado» i, en realitat, gairebé diríem que aquest fet és el que és greu de debò. Cal dir m'afaito i jo nado i, en conseqüència, escriure afaitar i nedar és a dir, amb una a i una e respectivament, a la darrera síl·laba del radical. També es vacilla entre jo tanco i jo tenco, fet que comporta el dubte entre tancar i tencar. Cal advertir que així com les formes «afaito» i «nado» es deuen a la influència del castellà, les formes de tancar amb una e al radical són un fet dialectal. La llengua literària, però, admet únicament la forma tancar amb una a.

Cal aclarir, especialment, els casos llançar/ llençar i avançar/ avencar. Es tracta, en tots dos d'un mateix verb amb dues variants formals per a les quals, però, la normativa ha distribuït, d'acord amb l'ús més general, els diversos significats que poden expressar. Així, hom limita l'ús de llançar per al significat de «disparar, deixar anar, projectar» i atribueix a llençar una aplicació més amplia i general que compren també, doncs, el significat de «tirar una cosa per destrossar-la». Anàlogament, pel que fa a avançar i avencar tot i reconeixent la primera com a forma original, s'admet també la segona amb el mateix significat i, a més, se li reserva el sentit equivalent a «estavilar».

Albert Jane